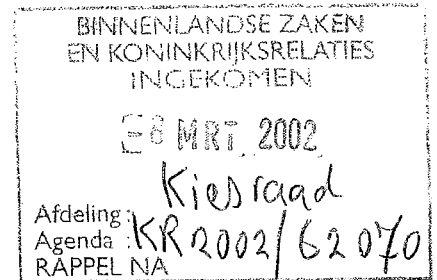

MARIA

8/3

Ministerie van Binnenlandse
Zaken,

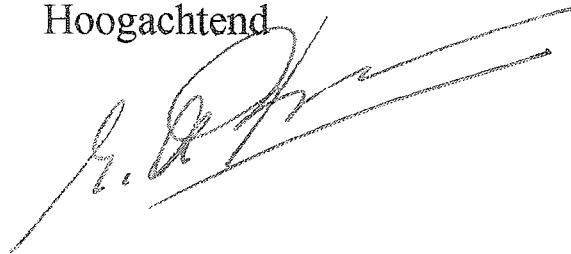
Afd. Kiesraad,
Postbus 20011
2500 EA den Haag.

Oosterhesselen, 7 maart 2002

Zeer geachte heer , mevrouw

Ingesloten stuur ik u een klein verslagje van de gehouden gemeenteraadsverkiezing in de gemeente Coevorden, en wel van de plaats Oosterhesselen. Mogelijker wijs kunnen de apparaten voor de toekomst wat eerlijker worden. Ook zou een goede instructie naar de stembus commissie alsook naar de burger wel plezierig zijn.
Met vriendelijke groet,

Hoogachtend

Een verkiezingsdag.

6 maart 2002 verkiezingen in de gemeente Coevorden. Het betreft hier een impressie van de gebeurtenissen tijdens de zitting van het stembureau te Oosterhesselen.

In de ochtend komt een inwoner om zijn stem uit te brengen, wil gebruik maken van zijn recht om blanco te stemmen. Doet dit.

Resultaat: stemcomputer valt uit. Een van de leden van de stemcommissie maakt sterk hoorbaar misbaar, door luidkeels aan de wachtenden kenbaar te maken: "Nu heeft hij ook nog blanco gestemd". De persoon in kwestie heeft daarop aan de wachtenden medegedeeld dat dit inderdaad zo is en heeft tevens gezegd waarom dit gedaan is. Tijdens de middaguren zijn twee personen naar dit zelfde stembureau gegaan om hun "plichten" te vervullen. Een van hen hoe men aan de hand van de kieswet op een stemcomputer ongeldig kan stemmen. Dat weet geen van de leden van het stembureau. De kieswet is niet zichtbaar aanwezig, terwijl er wel om gevraagd wordt. Uitleg wordt niet gegeven, omdat men onkundig is. Formeel protest ingediend, dit zou vermeldt worden in/op het proces-verbaal van de uitslag verkiezingen. Een tweede persoon wil ongeldig stemmen krijgt te horen op haar vraag hoe dat moet ten antwoord: "dat men dit niet weet". Ook deze persoon tekent formeel protest aan. Na de sluiting van het stemlokaal gaat men een computer uitdraai verzorgen. Er zijn in Oosterhesselen 1100 stemmen uitgebracht. Dit komt overeen met de afgegeven stemkaarten, de nummertjes en de stemmen volgens de computer. De computer vermeldt er zijn 1100 stemmen uitgebracht en geen blanco. Vraag is nu hoe kan dit. Formeel protest aangetekend. De persoon was aanwezig bij de protocolisering van het stembureau. Waar is deze blanco stem bij aangekleefd, of ondergebracht, bijgeteld, enz. enz. Een van de mensen van het stembureau vraagt of er nog een extra telling te maken van de stemkaarten de zgn vierkant telling. Nee zegt de voorzitter dat is niet nodig daar sta ik voor en alles wordt ondertekend. Wat betreft de personen die ongeldig wilde stemmen hebben eerder van het ambtenarenapparaat gehoord dat ongeldig stemmen niet goed is, men moet echt stemmen. Men wordt zo in een bepaalde hoek gedrukt. In de kieswet staat dat de ongeldige stemmen wel mee tellen met de kiesdeler, maar niet met de reststemmen. Blanco uitgebrachte stemmen tellen met de kiesdeler mee, ook met de

reststemmen. Op een stemcomputer kan men niet ongeldig stemmen. Worden de blanco stemmen als ongeldig aangemerkt dan kan men dus niet normaal blanco stemmen. De stemcomputers moeten aangepast worden met twee extra knoppen. Een voor echt blanco stemmen, en een voor ongeldig stemgedrag.

KIESRAAD

Aan

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk
KR02/U62657

Datum
21 maart 2002

Inlichtingen bij

Doorkiesnummer
070-426 7110

Onderwerp
Antwoord op uw brief van 7 maart 2002

Geacht

In uw brief van 7 maart jl. heeft u een impressie gegeven van de gebeurtenissen in een stembureau in de gemeente Coevorden tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 6 maart jl. U vertelt van een stemcomputer die uitvalt omdat een kiezer blanco stemt, de stembureauleden die weten dat er blanco is gestemd en van het feit dat een exemplaar van de Kieswet niet zichtbaar aanwezig is. Ook vertelt u dat de uitslag uit de stemcomputer niet overeenkomt met het stemgedrag van de kiezers.

Een stemcomputer kan niet uitvallen omdat een kiezer blanco stemt. Indien de stemcomputer op dat moment uitviel lag daaraan een andere oorzaak ten grondslag dan het uitbrengen van een blanco-stem. Het stemgeheim dient te allen tijde gewaarborgd te zijn, ook bij het stemmen met stemcomputers. Een stemcomputer waar het stemgeheim niet voldoende gewaarborgd is voldoet niet aan de eisen van artikel J 33 van de Kieswet en zou bij een stemming daarom niet gebruikt mogen worden. De stembureauleden horen niet te zien op welke kandidaat iemand stemt of dat de kiezer blanco stemt. Indien de leden van het stembureau te weten komen welke keuze een individuele kiezer heeft gemaakt dienen zij hierover te zwijgen vanwege de bescherming van het stemgeheim en de privacy van de kiezer.

Op grond van art. J 17 lid 2 van de Kieswet moet het stembureau beschikken over de wettelijke voorschriften die op de stemming betrekking hebben. Hiermee is de Kieswet bedoeld.

Een blanco-stem wordt niet meegenomen in de kiesdeler en telt niet mee in de vaststelling van de uitslag en heeft daarom dezelfde waarde als een ongeldige stem.

Een blanco stem of een ongeldige stem telt alleen mee in het vaststellen van het opkomstpercentage. Indien een kiezer blanco stemt zou op de computer-uitdraai te zien moeten zijn dat er blanco is gestemd.

De kiezer die ongeldig wil stemmen kan op een stemcomputer niet anders dan 'echt' stemmen, op de blanco-knop. De blanco stem van de kiezer heeft, zoals hiervoor reeds vermeld, dezelfde waarde als een ongeldige stem. Elke andere stem dan de blanco-stem is een geldige stem.

Ongeldige stemmen worden niet meegenomen in de kiesdeler en worden ook niet meegenomen bij de verdeling van restzetels. Blanco stemmen doen, zoals hiervoor vermeld, ook niet mee met de kiesdeler en worden ook niet meegenomen bij de verdeling van de restzetels.

Aangezien blanco stemmen dezelfde waarde hebben als ongeldige stemmen is het niet zinvol om stemcomputers te voorzien van een extra knop voor ongeldig stemmen.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,